ئاژانسی موتەبع بەیارەکانی ئەنجومەنی وەزیران لە دانیشتنی ئەمڕۆی بەاودەکاتەوە

لە میانی دانیشتنی ئاسایی ئەمڕۆ سەشەمە، ئەنجوومەنی وەزیران چەند بەیارەکی دەرکرد، لەوانە پەسەندکردنی ڕەشنووسی سیستمی ڕەکخستنی بازرگانی ئەلیکترۆنی لە عێراق، هەروەها تەرخانکردنی نزیکەی 400 ملیار دینار بە دابینکردنی تەچووی جێبەجێکردنی هەڵبژاردنی ئەنجوومەنی نوێنەرانی 2025.

نوسینگەی ڕاگەیاندنی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران لە ڕاگەیندراوەکدا بەاویکردەوە " محەمەد شیاع سودانی، سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران،ئەمڕۆ سەشەمە سەرۆکایەتی چوارەمین دانیشتنی ئاسایی ئەنجومەنی وەزیرانی ئەمساڵی کرد و تێیدا بارودۆخی گشتی وڵات تاوتوێکرا، و گفتوگۆی دەسپێ گرنگەکان و ئەولەویەتەکانی بەرنامەی حکومەتیان کرا، جگە لە تاوتوێ کردنی بابەتەکانی سەر کارنامەی حکومەت کرد و بەیاردانی پێویست لێو بارەیەوە".

هەروەها ئەنجوومەنی وەزیران بەدواداچوونی بە دەسپێی وزە کرد و ڕێزامەندی دەربڕی لەسەر گرتنەوەی کێڵگەی نەوتی مەجنون لەپەژەکانی بەرژەوەندی کەمڵایەتی لەسەر بنەمای یەکسان لەگەڵ ئەوەی لەگەڵ بەستەکانی دیکەی مەتدا کاری پێ دەکرێت و ڕەگەدان بە وەزارەتی نەوت / کەمپانیای نەوتی

بەسر بە جێبەجێکردنی پرۆژەکانی خزمەتگوزاری، بەپێی ئەو میکانیزمەی لە بڕیاری کابینەی حکومەت (24318 ساڵی 2024)دا هاتووە، سەبارەت بە جێبەجێکردنی پرۆژەکانی سوودی کۆمەڵایەتی بە گرێبەستکانی خولی مەودا پێدان، هەروەها ساڵانە بڕی (10) ملیۆن دۆلار تەرخان بکرێت، لەلایەن وەزارەتی دارایی‌یەوە لەهەژماری کۆگەی نەوتی مەجنون بە جێبەجێکردنی پرۆژەکان لەچوارچێوەی بودجەی پلاندانانی کەمپانیای کارپێکەری کۆگەکە/ کەمپانیای نەوتی بەسرە".

هەروەها بەمەبەستی پەرەپێدان و ڕێکخستنی کاری فەکەخانەکان ڕێزامەندی لەسەر ئەمانەی خوارەوە درا:

1. وەزارەتی گواستنەوە گرێبەستی لەگەڵ هاوڕێکاری نەوداوەتی تایبەتمەند (دامەزراوەی دارایی نیودەوڵەتیIFC) بکات بە ئامادەکردنی نامیلکەی وەبەرهێنان بە بەڕێوەبردن و کارپێکردن و پەرەپێدانی فەکەخانەکانی (بەسرە و موسڵ و زیقار و نەجەف) بە هاوبەشی لەگەڵ کەرتی تایبەت بەپێی خشتەیەکی دیاریکراو بە هاوکاری و هەماهەنگی لەگەڵ دەسەڵاتی فەکەوانی مەدەنی و تەچووی لەکەینەوەی ڕاوێژکاریی لەسەر براوە بەت و بەشێکی لەسەر پارەزگا پێیوەندیدارەکان دابنرێت.

2. وەزارەتی گواستنەوە یان ئەو پارەزگایەی کە (فەکەخانەکەی لە دامەزراوە)، بەرپرسیارەتی گرێبەستکردن لەگەڵ ئەو لایەنە لە ئەستەدگرێت کە پێویستە هاوبەش بەت لەگەڵی (براوە)، بە هەماهەنگی نێوان وەزارەتی ئاماژەپێکراو و ئەو پارەزگایەی کە فەکەخانەکەی تێدا دامەزراوە.

3. وەزارەتی گواستنەوە چاودێری کردنی و سەرپەرشتی فەکەخانەکان ئەستەدگرێت، بە داهاتی فەکەخانەکان و دامەزراندن تێیدا، بە هەماهەنگی لەگەڵ ئەو پارەزگایەی کە فەکەخانەکەی تێدا دامەزراوە، و دەبێتە خاڵی پێیوەندی لەگەڵ حکومەتی فیدراڵی بە ئاسانکاری کردن بە هەموو ڕەوشوێنکانی پێیوەست بە حکومەت.

4. بەڕێوەبردنی پاسپۆرت و گومرگ و تەندروستی و ئاسایش، ئاسایشی فەکەخانەکان و چاودێری ئاسمانی، ستانداردکردن و کوالیتی فەکەخانەکان لە ئەستۆی حکومەتی فیدراڵیدا دەبەت.

5. فەکەخانەی نەودەوڵەتی بەغداد لە بەگەی (2) ی ئاماژەپێکراو بەدەر دەبەت و وەزارەتی گواستنەوە وەک لایەنی گرێبەست لەگەڵ وەبەرهێنەرەکە دەمێنێتەوە.

هەر بەپێی ڕاگەیەندراوەکە ئەوەیش هاتووە کە لەو چوارچێوەیدا، ئەنجووومەنی وەزیران ئەم بڕیارانەی خوارەوەی پەسەند کرد:

1. وەزارەتی گواستنەوە/ هێڵی ئاسمانی عێراقییە پاش واژەکردنی گرێبەستی وەبەرهێنان یان هاوبەشی بەپێی سیستەمی کرێ لە فڕۆکەخانە مەدەنییەکان (6ی ساڵی 2018) ئەو بڕە لەسەری ماوە دەیدات.
2. وەزارەتی گواستنەوە یان ئەو پارێزگایەی کە (فڕۆکەخانەکەی لە دامەزراوە)، بەرپرسیارەتی گرێبەستکردن لەگەڵ ئەو لایەنە لە ئەستەدەگرێت کە پێویستە هاوبەش بێت لەگەڵی (براوە)، بە هەماهەنگی نێوان وەزارەتی ئاماژەپێکراو و ئەو پارێزگایەی کە فڕۆکەخانەکەی تێدا دامەزراوە.

3. وەزارەتی گواستنەوە چاودێری کردنی و سەرپەرشتی فڕۆکەخانەکان ئەستەدەگرێت، بە داهاتی فڕۆکەخانەکان و دامەزراندن تێیدا، بە هەماهەنگی لەگەڵ ئەو پارێزگایەی کە فڕۆکەخانەکەی تێدا دامەزراوە، و دەبێتە خاڵی پێیوەندی لەگەڵ حکومەتی فیدراڵی بە ئاسانکاری کردن بە هەموو ڕووشوێنەکانی پێیوەست بە حکومەت.

4. بڕووبردنی پاسپۆرت و گومرگ و تەندروستی و ئاسایش، ئاسایشی فڕۆکەخانەکان و چاودێری ئاسمانی، ستانداردکردن و کوالیتی فڕۆکەخانەکان لە ئەستۆی حکومەتی فیدراڵیدا دەبێت.
5. فڕۆکەخانەی نێودەوڵەتی بەغداد لە بەگەی (2) ی ئاماژەپێکراو بەدەر دەبێت و وەزارەتی گواستنەوە وەک لایەنی گرێبەست لەگەڵ وەبەرهێنەرەکە دەمێنێتەوە.

هەر بەپێی ڕاگەیەندراوەکە ئەوەیش هاتووە کە لەو چوارچێوەیدا، ئەنجووومەنی وەزیران ئەم بڕیارانەی خوارەوەی پەسەند کرد:

1. وەزارەتی گواستنەوە/ هێڵی ئاسمانی عێراقییە پاش واژەکردنی گرێبەستی وەبەرهێنان یان هاوبەشی بەپێی سیستەمی کرێ لە فڕۆکەخانە مەدەنییەکان (6ی ساڵی 2018) ئەو بڕە لەسەری ماوە دەیدات.
2. وەزارەتی گواستنەوە دانوستان لەگەڵ وەبەرهێنەران یان بەشداربووانی بڕووبردنی فڕۆکەخانە دەکات بە نوێکردنەوەی کەمترین بڕی داهاتی فڕۆکەخانە کە دەبێت لایەنی عێراقی گرێنتی بکات، و کێنوسی دانوستانەکان پێشکێش بە ئەنجومەنی وەزیران بکرێت بە ئەوەی وەزارەتی دارایی بتوانێت گرێنتی پێویست پێشکێش بکات.
3. وەزارەتی گواستنەوە ڕێککەوتن بکات لەگەڵ وەبەرهێنەر یان بەشداربوو لە بڕووبردنی فڕۆکەخانە بە دانانی بەگێیەک لە گرێبەستەکەدا، بریتی بێت لە دیاریکردنی بڕی قەرەبوو کە پێویستە بدرێت لە

حاڵەتەکدا ئەگەر بەڕێوەبەرایەتی فەکەخانەکە یان هەر لایەنێکی حکومی خاوەن دەسەڵاتی گرێبەست کردنی وەبەرهێنان یان هاوبەشی بە ویستی خۆی پێش کەتایی هاتنی ماوەی گرێبەستەکە کەتایی پێ بهێنێت.

4. وەزارەتی گواستنەوە و دەسەڵاتی فەکەوانی مەدەنی و دەستی راوێژکاران، پرۆژە هەموارکردنێک بە سیستەمی کرێ لە فەکەخانەکان ژمارە (6ی ساڵی 2018) ئامادە بکەن، بە دەنیا بوون لە چارەسەرکردنی پرسی کرێی وەرگیراو بەپێی سیستەمی ئاماژەپێکراو، بەشێوەیەک لەگەڵ سروشتی گرێبەستەکان و ئابووری بازاڕی گواستنەوەی ئاسمانیدا بگونجێت.

لە چوارچێوەی ڕووشوێنەکانی چاکسازی دارایيدا، ئەنجوومەنەکە ئامادەکردنی پرۆژە یاسایەکی پەسند کرد کە تێیدا ئاماژە بەوە دەکات کاری دیوانی بیمە پێویستە بە بانکی ناوەندی عێراقەوە، بەوپێیەی دیوانێکە یەکێکە لەو دامەزراوە دارایيە نابانکیانەی کە کار بە ڕێکخستن و سەرپەرشتیکردنی کەرتی بیمە دەکات، بەمەبەستی مسۆگەرکردنی گەشەپێدانی و دەستبەرکردنی بازاڕێکی کراوە شەفاف و پارێزراوی دارایی.

لێبواری هاریکاری باجدا ڕێزامەندی درا لەسەر دەسەڵاتدان بە بەڕێوەبەری گشتی دەستی گشتی باج لەوەزارەتی دارایی بە دانوستان و داشتنی پرۆژە ڕێکەوتننامەیەک سەبارەت بەدووکەوتنەوە لە دوو باجدان و ڕێگریکردن لە خەدزینەوە لە باجی سەپێنراو لەسەر داهات و سەرمایە لەنێوان حکومەتی کەماری عێراق و حکومەتی سوێدنەی عومان لەسەر بنەمای بڕگەکانی دەستوور و وەزارەتی دەرەوە بڕگەنامەی ڕێگەپێدانی پێویست بەناوی حکومەتی کەماری عێراق بە بەڕێوەبەری گشتیی دەستکە ئامادە دەکات، و پێشکەشی ئەمینداریەتی گشتی ئەنجومەنی وەزیران بکرێت، بەمەبەستی وەرگرتنی واژەی سەرکی ئەنجومەنی وەزیران.

بە مەبەستی پەرەپێدانی بازرگانی و ئاسانکردنی ڕێکارەکان، ئەنجومەنی وەزیران ڕێشنووسی (سیستەمی ڕێکخستنی بازرگانی ئەلیکترۆنی لە عێراق) پەسند کرد.

هەروەها ئەنجومەنەکە پرۆژە یاسای هەموارکردنی یەکەمی یاسای دیوانی وەقفی سوننەی پەسند کرد (ژمارە 56 ی ساڵی 2012) کە لەلایەن ئەنجومەنی دەوڵەتەوە پێداچوونەوەی بە کرا و ڕێوانەی ئەنجومەنی نوێنەران کرا ، لەسەر بنەمای بڕگەکانی دەستوور و بە لەبەرچاوگرتنی تێبینییەکانی فەرمانگەی یاسایی لە ئەمینداریيەتی گشتی ئەنجومەنی وەزیران.

لە چوارچێوەی هەوڵەکانی حکومەت بە پەرەپێدانی ناوچە دەرینەکانی بەغداد، ئەنجوومەنی وەزیران ڕێزامەندی دەربڕی لەسەر بەدەرکردنی پرۆژەی نژێنکردنەوەی بینای کەلەپووری قشلە (فەرمانگەی پەستەی

ئەقسا) لە ڕێنماییەکانی جێبەجێکردنی گرێبەستە حکومییەکان (2 ی ساڵی 2014) و کۆنتڕاتکانی هاوپێچی، و گرێبەست کردن لەگەڵ ئەو کەمپانیایەی کە لەلایەن وەزارەتی ڕەشنبیری و گەشتوگوزار و شوێنوارەکانەوە دەستنیشان کراوە.

لە چوارچێوەی هەوڵەکانی حکومەت بۆ گەیاندنەوەی کارکردن لە پرۆژە ڕاگیراوەکان، ئەنجووماڵی وەزیران ئەمانەی خوارەوەی پەسەند کرد:

1. نوێکردنەوەی پێکهاتەی (دابینکردنی کەرەستەی پزیشکی و کەلوپەلی پزیشکی و ئەفیس، و پەداویستی پزیشکی) لە چوارچێوەی پێکهاتەکانی پرۆژەی (نەژێنکردنەوەی نەخۆشخانەی موسڵ) کە لە خشتەی بودجەی وەبەرهێنانی وەزارەتی تەندروستی بۆ ساڵی 2023 دانراوە، بە مەرجێک بە گرێبەستێکی نوێ بێت بەپێی کۆنتڕاتکان و زیادکردنی تێچووی گشتی پرۆژەکە.

2. زیادکردنی بڕی یەدەگ و تێچووی گشتی پرۆژەی (کەمەگەی نیشتەجێبوون لە پارێزگای دیالە / غالبیە) و زیادکردنی بڕی سەرپەرشتی کردن و چاودێری.

3. زیادکردنی بڕی یەدەگ و تێچووی گشتی پرۆژەی (کەمەگەی نیشتەجێبوون لە پارێزگای واست / زەرباتیە).

4. زیادکردنی بڕی یەدەگ بۆ پێکهاتەی (دروستکردنی هۆی خوێندن) کە لە چوارچێوەی پێکهاتەکانی پرۆژەی (دیزاین و جێبەجێکردنی بیناکانی کەمەگەی ئەندازیاری) دامەزرێنراوە لە زانکۆی بابل، زیادکردنی بڕی سەرپەرشتی کردن و چاودێری و نوێ کردنەوەی پێکهاتێک بەناوی (بڕی زیادبوونی ئەو شایستانەی کە نەدراوە بە پێکهاتەی دروستکردنی هۆکانی خوێندن) و زیادکردنی تێچووی گشتی بە پرۆژە سەرکییەکە.

لەچوارچێوەی هەوڵەکانی حکومەت بۆ دابینکردنی پشتیوانی بۆ هەبژاردنەکانی پەرلەمان، ئەنجووماڵی وەزیران ڕەزامەندی دەربڕیوە لەسەر لەخەگرتنی بڕی پارەی جیاواز کە دەکاتە (294.370) ملیار دینار، لەچوارچێوەی خشتەی خەماندنەکانی بودجەی فیدراڵی بۆ ساڵی 2025، لەسەر بنەمای بڕەکانی یاسای بودجەی گشتی فیدراڵی (13ی ساڵی 2023) بە ئەوەی ببێتە (398.600) ملیار دینار، بەمەبەستی دابینکردنی تێچووەکانی جێبەجێکردنی هەبژاردنەکانی ئەنجومەنی نوێنەرانی ساڵی 2025، و بەدەرکردنی لە دەرئەنجامدانی ڕێنماییەکانی جێبەجێکردنی گرێبەستە حکومییەکان (2 بۆ ساڵی 2014) و لە ڕێنماییەکانی ئاسانکاری جێبەجێکردنی یاسای بودجە (1 بۆ ساڵی 2023) و هەموارکردنی دەقی یاسای بودجەی ساڵانی (2023، 2024 و 2025) خەرجیەکانی سەروەری، لەوانە هەبژاردنی ئەنجومەنی نوێنەران.